

Ordinal Aritmetiği

Yaz Vizesi III
18 Haziran, 1999
Ali Nesin

α ve β iki ordinal olsun. α 'nın sonuna β 'nin elemanlarını koyarak $(\alpha \times \{0\}) \cup (\beta \times \{1\})$ kümesini iyisıralayın. Her kümede olduğu gibi, bu yeni iyisıralı küme bir ve tek ordinale izomorftur bu ordinale $\alpha + \beta$ diyeceğiz.

Aşağıda α, β, γ rastgele ordinaler olarak seçilmiştir.

1. $0 + \alpha = \alpha + 0 = \alpha$ ve $\alpha + 1 = \alpha^+$ olduğunu gösterin.
2. Eğer $\alpha > \omega$ ve $n \in \omega$ ise $n + \alpha = \alpha$ olduğunu gösterin.
3. Eğer $\beta < \alpha$ ise o zaman $\beta + \gamma = \alpha$ eşitliğini sağlayan γ ların olduğunu gösterin.
4. Eğer $\alpha + \beta = \alpha + \gamma$ eşitliğini sağlayan bir α varsa, o zaman $\beta = \gamma$ olduğunu gösterin.
5. Kesin bir kanıt vermeden neden $\alpha + (\beta + \gamma) = (\alpha + \beta) + \gamma$ eşitliğinin doğru olduğunu söyleyin.

α ve β iki ordinal olsun. $\alpha \times \beta$ kümesini aşağıdaki gibi sıralayın:

$(a, b) < (a', b')$ ancak ve ancak $b < b'$ veya $(b = b'$ ve $a < a')$.

Bu ters alfabetik sıralamadır. Bu bir iyisıralamadır ve bu yüzden tek bir ordinale $(\alpha\beta)$ izomorftur.

Aşağıda, α, β, γ rastgele ordinaler olarak seçilmiştir.

6. $0\alpha = 0\alpha = 0$ ve $1\alpha = \alpha 1 = \alpha$ eşitliklerini gösterin.
7. $2\omega = \omega$ olduğunu gösterin.
8. $\omega\omega \neq \omega$ olduğunu gösterin.
8. $\alpha(\beta + \gamma) = \alpha\beta + \alpha\gamma$ ve $\alpha(\beta\gamma) = (\alpha\beta)\gamma$ eşitliklerinin doğru olduğunu gösterin. $(\alpha + \beta)\gamma = \alpha\gamma + \beta\gamma$ eşitliğinin her zaman doğru olmadığını gösterin.
9. α, β ve λ ordinaleri için
$$\alpha^0 = 1$$
$$\alpha^{\beta+1} = \alpha^\beta \alpha$$
$$\alpha^\lambda = \bigcup_{\beta < \lambda} \alpha^\beta$$
eğer λ limit ordinalse

olarak tanımlayın.

$0^\alpha = 0$ ve $1^\alpha = 1$ olduğunu gösterin.

10. $2^\omega = \omega$ olduğunu gösterin.

11. $\alpha^{\beta + \gamma} = \alpha^\beta \alpha^\gamma$ ve $(\alpha^\beta)^\gamma = \alpha^{\beta\gamma}$ eşitliklerinin her zaman doğru olduğunu gösterin. $(\alpha\beta)^\gamma = \alpha^\gamma \beta^\gamma$ eşitliğinin her zaman doğru olmadığını gösterin.